№ 64. Sobota 18. Marca 1865. Rok wydania 55.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 cent. Z pocztą: kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

GAZETA LWOWSKA.

Insercya w półkolumnie drukiem garmont, 7 centów od wiersza — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

Telegramy Gazety Lwowskiej.

Wiedeń, 18. marca. Wydział finansowy naradzał się wczoraj dalej nad sprawozdaniem finansowem, wykreślił kilka ustępów sprawozdania wymierzonych przeciw rządowi, odrzucił podwyższenie podatków od kuponów. — „Wiener Abendpost" donosi, że Arcyksiężniczka Gizela niebezpiecznie zachorowała na zapalenie błony płucowej.

Londyn, 17. marca. Na dzisiejszem posiedzeniu izby niższej wniósł Hennesy mocyę: ażeby Anglia oświadczyła, iż Rosya utraciła prawa do Polski traktatami zawarowane, i ażeby Anglia odmówiła Rosyi zapłaty pożyczki rosyjsko-holenderskiej. Lord Palmerston odpowiedział, że Izba niższa niejest władzą ani zawierającą ani łamiącą traktaty. Niegodnem byłoby zaprzeczać uznania pożyczki niemającej nic wspólnego ze sprawą polską. Mocya została cofnięta.

Część urzędowa.

Wykaz

prawomocnych wyroków c. k. sądów wojennych w Galicyi i Krakowie zapadłych w miesiącu lutym 1865.
(Dokończenie.)

VIII. C. k. sąd wojenny w Tarnopolu.

Za zbrodnię zaburzenia spokojności publicznej.

1. Grzegorz *Łucyk* z Jakubówki, 40 l. stanu wolnego, ekonom, — 2. Leonard *Horodyski* z Krogulca, żonaty, właściciel dóbr, ozdobiony orderem papieskim Ś. Jerzego, — 3. Władysław *Kucharski* z Myszkowa, 22 l. stanu wolnego, ekonom, — 4. Ludwik *Müller Nekarsfeld* z Gródka, 44 l. żonaty, właściciel dóbr, i 5. Teodor *Zawaliński* z Chorostkowa, 40 l. ekonom — wszyscy 5 z braku dowodów uwolnieni. — 6. Ignacy *Cywiński* z Ossowiec, 40 l. żonaty, właściciel dóbr, na 4 miesiące więzienia. — 7. Tytus Leon *Piotrowski* z Okna, 21 l. stanu wolnego, nauczyciel prywatny, (obciążony przekroczeniem obwieszczenia z 29. lutego 1864), na 3 miesiące więzienia.

Za przestępstwo przeciw zarządzeniom publicznym.

8. Schaja *Reibel* z Korolówki, 56 l. żona kupca, całkiem uwolniona.

Za przekroczenie obwieszczeń z 28. i 29. lutego 1864.

9. Andrzej *Woroch* z Krzyweńkiego, 22 l. stanu wolnego, kmieć, na 8 dni aresztu w sztokhauzie. — 10. Salamon *Falb* z Kopeczyniec, 42 l. żonaty, wyrobnik, na 3 dni aresztu w sztokhauzie.

Z c. k. sądu wojennego w Tarnopolu.

(Z urzędowej części Gazety wiedeńskiej.)

C. k. ministeryum sprawiedliwości mianowało adjunkta c. k. prokuratoryi finansowej w Krakowie Dr. *Jana Reinera* prokuratorem państwa przy sądzie obwodowym w Przemyślu.

Część nieurzędowa.

Lwów, 18. marca.

Jeneralny referent wydziału finansowego (radzca nadworny Dr. Taschek) ułożył już *projekt ustawy finansowej na rok 1865*. Projekt ten składa się z dziewięciu artykułów. Ogół wydatków na rok 1865 wynosić ma podług niego 521,897.660 złr., dochody zaś 517,637.876, zaczem pozostaje niedobór w kwocie 4,259.782 złr., na którego pokrycie, jak również na pokrycie kosztów ściągnięcia 4,077.000 złr. w obligacyach nowej pożyczki w srebrze z 2. maja 1864, wynoszących 1,691.955 złr. ma być użyte wynagrodzenie kosztów szleswicko-holsztyńskiej wojny, które wpłynie w ciągu roku 1865.

Komisya budżetowa *pruskiej izby deputowanych* przedłożyła już swoje wnioski. Są one następujące: Izba deputowanych raczy oświadczyć rządowi: 1) W przedłożonym budżecie państwa nie można poznać dokładnego rozdzielenia wydatków. 2) Budżet wojskowy wymaga znacznej zmiany i redukcyi. 3) Na cele produkcyjne, jako to: regulacye rzek, budowle gościńców, ulepszenia krajowe pod względem szkół i umiejętności, tudzież polepszenie płacy nauczycieli, podrzędnych i niższych urzędników, jako też żołdu podoficerów i szeregowców w armii potrzeba użyć większych sum niż dotąd. 4) Obecna chwila jest stosowną do przedsięwzięcia reformy i redukcyi uciążliwych lub niestosownie nałożonych podatków, mianowicie do zniesienia dodatku przy opłatach sądowych, zniżenia portoryów listowych i zniesienia monopolu soli. 5) Podatek od budynków ma być oznaczony na preliminowaną pierwotnie kwotę 2,843.260 talarów rocznie. 6) Ma być uskutecznione legalne przekształcenie podatku klasycznego i dochodowego w taki sposób, ażeby ilość rat miesięcznych, które mają być pobierane dla pokrycia potrzeby, oznaczaną była w roku budżetem w granicach prawnego maximum dwunastu rat miesięcznych. — Wprost przeciwny tym propozycyom wniosek przygotowała partya konserwacyjna.

W Prusiech wielu obywateli odmawia płacenia podatków. W Gumbinie zwierzchnik rady miejskiej Zehnhofer i właściciel ziemski Ment odmówili płacenia podatków od domów swych i gruntów. Toż samo uczyniło kilku innych właścicieli ziemskich. Nakazano ich egzekwować i jednemu z nich zasekwestrowano parę szlif oficerskich. Oświadczyli zaś wszyscy, iż podatków płacić nie będą, dopóki według konstytucyi prawo budżetowe zawotowane nie zostanie.

Dzienniki *francuzkie* podają teraz ogłoszone najprzód w dziennikach angielskich *pismo Cesarzowej Eugenii*, które wzywa wszystkie Księżniczki europejskie do składki na restauracyę kopuły grobu świętego. *La France* sądzi, że autentyczność tego pisma nie podlega żadnej wątpliwości. Ten sam dziennik cieszy się, że debaty senatu znachodzą tak obszerne ocenienie w dziennikach publicznych, i powiada, że rząd może tylko zyskać na rozszerzeniu granic, zakreślonych prawie na tem polu.

Constitutionnel otrzymał z Genuy dosłowną treść *dokumentu*, które wynalazła exaltowana partya włoska i podaje jako tajemną umowę dodatkową do konwencyi wrześniowej. *Constitutionnel* powiada przytem, że dokument ten zmyślony, jest tylko rodzajem śmiesznej i bezwstydnej mistyfiacyi.

Turyński parlament uchwalił po długich sporach, znaczną większością głosów uchylenie kary śmierci, krom w wojsku lądowem i morskiem i w przypadkach jawnego rozboju. Przed dwoma jeszcze dniami zdawało się, iż kwestya ta odroczona zostanie, wszakże na ostatnich posiedzeniach poruszyli ją jenerałowie Pisanelli i Cappone, głównie zaś demokrata Crispi, wyznawca zasad dziennika *Diritto*. Z drugiej zaś strony jenerał Lamarmora, który z utrzymania obecnego prawa robił kwestyę ministeryalną, w uporze swym osłabł i ograniczał się jedynie na zbicie faktów niektórych, przez opozycyę przytaczanych. W całej dyskusyi pokazało się, iż pierwszy minister sardyński nie jest wcale szczęśliwym mowcą parlamentarnym.

Hr. Sartiges miał się znów zapytać Ojca świętego czyli rząd papiezki czuje się na sile utrzymania spokojności po wyjściu Francuzów z Rzymu. Poseł francuzki miał przytem wspomnieć o reformach, które panującego z poddanymi pojednać mogą. Bliższych wiadomości o rozmowie tej nie ma, wiadomo tylko, iż w Rzymie wątpią zawsze o wykonaniu konwencyi wrześniowej i sądzą, iż po wyjściu wojsk francuzkich wybuchną niepokoje zkądinąd przygotowane.

W Kopenhadze zanosi się na krizis konstytucyjną i ministeryalną. W kwestyi konstytucyjnej dwie izby rady państwa w zupełnej zostają między sobą sprzeczności. Ministeryum nie zgadza się wprawdzie zupełnie z sejmem krajowym (Landsthing) zbliża się jednak do niego, w sejmie zaś ludowym (Volksthing) opozycya zupełne odniosła zwycięztwo. Z tego powodu minister skarbu oświadczył w sejmie ludowym, iż postawa większości sejmu tego spowodowała ministeryum do rozważenia, ażali nie przyszła chwila podania się do dymisyi. Według obecnej i teraz jeszcze obowiązującej konstytucyi, wysadzony ma być wydział po 15 członków z każdego sejmu dla utorowania drogi do zgody, wątpić jednak należy, ażeby zgoda do skutku przyjść mogła. Nastąpi może krizis ministeryalna, dla tego jednak kwestya konstytucyjna nie będzie rozwiązana w duchu większości sejmu ludowego, która żąda po prostu powrotu do konstytucyi z 1849 r. Wątpić bowiem można, ażeby Król wybrał ministeryum z szeregów opozycyi wychodzące.

Najnowsza poczta *amerykańska* nie przyniosła jeszcze dokładnych szczegółów o operacyach *Shermana*. Słychać tylko, że Shermanowi udało się sprowadzić Beauregarda, Hordeego i Braggo na fałszywą drogę na północ, gdy tymczasem on sam wyruszył w kierunku wschodnim, ażeby się połączyć z Shofieldem, co istotnie powiodło mu się na dniu 27. lutego. Jak opowiadają dezertery, miały 25. lutego ostatnie wojska armii Hordeego w pochodzie do Charlotte przekroczyć rzekę Santee, a reszta armii Hooda w sile 12.000 ludzi przechodziła 19. lutego przez Augustę dla połączenia się z Johnstonem. Z Charlestonu przywiózł paropływ „Arago wiadomość z 26. lutego, że wojska unii zajęły Augustę, ale dotąd nie potwierdziła się jeszcze ta wiadomość. Z urzędowych źródeł wiadomo tylko, że Sherman kazał spalić Kolumbię za karę, iż strzelano z domów na przechodzące wojska unii. Także Georgetown zostało opróżnione i zajęte przez wojska unii. Słotne powietrze nie dozwala ciągle jeszcze przedsiębrać większych operacyi nad rzeką James. Grant wydalił z obozu swego wszystkich nie biorących udziału w walce, a w Richmondzie zdają się co chwila oczekiwać nadejścia nieprzyjaciela i wielkiej bitwy. Prasa południowa wspomina już nawet o możliwości ewakuacyi Richmondu.

Budżet wojenny.

II.

Proste zestawienie liczb dowodzi, iż rząd reorganizacyę armii, jaką z powodów niżej przytoczonych za potrzebną uznał, dokonał bez żadnego zwiększenia wydatków i owszem z pewną nawet oszczędnością.

Powody zaś, jakie rząd do reorganizacyi skłoniły, jasne są dla każdego doświadczonego, myślącego oficera.

Powody te, pomijając nawet główny powód przy wybuchu wojny, potrzebę połączenia trzech batalionów gwoli sformowania brygady, jako wyższej taktycznej jedności, tak jak w wojnie często bywa, były następujące:

1. Potrzeba złączenia trzecich batalionów z pułkami. Bataliony te częścią dla zbyt słabego składu, częścią dla pobytu w stacyach werbunkowych, nie mogły brać udziału w większych ćwiczeniach taktycznych, tak więc komendanci batalionów jak i komendanci dywizyj nie mieli sposobności zaostrzenia oka swego i zręczności swej mianowicie przy manewrach z inną bronią.

Ciężar służby garnizonowej spadał dawniej wyłącznie na pierwsze dwa bataliony, naczem cierpieć musiało wykształcenie kadrów podoficerskich.

Połączenie trzech pierwszych batalionów kładzie w rękę dowódzcy pułku większą część pułku, i prócz tego nastręcza wiele drobniejszych korzyści, których wyliczanie byłoby tu zbyteczne, znane są bowiem każdemu wojskowemu.

2. Pozyskanie większego kadru oficerów i podoficerów w pułku. Tęgi kadr oficerski i podoficerski uważany jest w pierwszych początkach nauki organizacyi wojskowej jako koniecznym warunkiem bitności taktycznej jednostki, ze względu zaś na niski stan wykształcenia prostego naszego żołnierza podniesienie kadru tego nader jest pożądane.

3. Potrzeba ustanowienia stałego kompletu miejscowego stanu kompanii, policzenie bowiem koniecznych przecież band muzycznych i sług oficerskich za prostych żołnierzy, komplet robi fikcyjnym i prowadzi do różnych niedogodności.

4. Potrzeba wyłączenia rezerwistów i sformowanie z nich osobnych korpusów. Rezerwiści, chociaż najdoświadczeńsi żołnierze i w kilku tygodniach zupełnie wyćwiczeni, różnią się jednak od żołnierzy w właściwych księgach zapisanych. Odzwyczajeni od służby, po części żonaci i mający staranie o rodzinie, nie znając doświadczeń i zmian, jakie zaszły od ich urlopowania, trudno im jest dać sobie radę w pierwszych tygodniach, i nie wypada mieszać ich z młodszemi żołnierzami w jednej kompanii, lub włączać ich w osobnych kompaniach do batalionów polowych, lecz trzeba ich ćwiczyć przez 3 lub 4 tygodnie w obwodzie dopełniającym, poczem staną się doskonałym materyałem do każdej służby.

Użycie powyższego środka dla zaprowadzenia uregulowanego kompletu, leży więc w interesie ludu; rząd, który poczuwa się do obowiązku składania narodowi liczby z opłaconego podatku krwi (materyału w ludziach) musi obstawać przy utrzymaniu powyższego kompletu i przy ustanowieniu kadr zakładowych, w ścisłym z nim związku będącego.

5. Potrzeba przeprowadzenia trzechczęściowego składu jednostki taktycznej także w batalionach pułku strzelców cesarskich. Przez taki skład formacyi, wydzielenia rezerwy, której obecność w potyczce jako zasada taktyczna zachowana być musi, nader jest ułatwioną, bez nadwątlenia związku dywizyjnego, i owszem z ułatwieniem samoistnego działania batalionu.

6. Pod względem nie liczenia w komplet muzyk i sług oficerskich, odwołać się wypada do powodów ad 3 wyliczonych.

7. Co zaś dotycze wystawienia kadrów zakładowych strzeleckich, przemawiają za tem te same powody jak przy piechocie, skład zaś ich z 12 prostych żołnierzy potrzebny jest dla konserwacyi pomnożonego zapasu mundurów, koni i innych rynsztunków.

8. Konieczność wcielenia jednej części czwartych batalionów do zmobilizowanego wojska na przypadek wojny. (D. c. n.)

Monarchia Austryacka.

Lwów, 18. marca. W Żurawnie przy sposobności obchodu rocznicy nadania konstytucyi zebrano na cele dobroczynne od gminy, duchowieństwa i urzędników 15 zł. 40 c. i sumę tę za pośrednictwem urzędu powiatowego przesłano c. k. prezydyum namiestnictwa do dalszego rozporządzenia. C. k. prezydyum przeznaczyło tę kwotę na dotkniętych niedostatkiem mieszkańców obwodu przemyskiego.

Wiedeń, 16. marca. *(Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące.)* *Najjaśn. Pan* przyjmował wczoraj przedpołudniem na osobnej audyencyi kardynała Arcybiskupa Rauschera. Wczoraj popołudniu odbyła się rada ministeryalna pod prezydencyą Jego ces Mości. Koło godz. 4. popołudniu Najjaśniejsi Państwo odbyli przejażdżkę do Prateru. Według telegramu otrzymanego wczoraj przedpołudniem przez dyrekcyę kolei północnej, Wielka księżna rosyjska Marya miała przybyć dziś o godz. 5¼ z rana oddzielnym pociągiem dworskim. W dalszą drogę do Florencyi Wielka księżna miała puścić się wieczorem oddzielnym pociągiem kolei południowej.

Książę Leiningen przybył tu przedwczoraj z Bawaryi, wczoraj zaś przybył z Pragi namiestnik Czech hr. Belcredi. Na przedwczorajszej recepcyi u posła amerykańskiego byli obecni Książę August Koburgski, ministrowie Mensdorff, Schmerling, Plener, Meesery, Burger, hr. Chorinsky, Książęta Liechtenstein, Schwarzenberg, Książę Grammont, pełnomocnik angielski Bonar, i całe ciało dyplomatyczne w ogóle około 250 osób. Fzm. Benedek ma temi dniami przybyć z Werony.

(Sprawy parlamentarne.) Komisya kontroli długu państwa wygotowała nowe sprawozdanie. Użala się w niem przed izbą, że minister finansów odmówił jej zawiadomienia względem stanu sprzedaży obligacyi przeszłorocznej pożyczki w srebrze i względem czynności zastawowych co do nie sprzedanych obligacyi pożyczki w srebrze z r. 1864, i proponuje, aby izba mocą swojej uchwały spowodowała ministra finansów do udzielenia tych zawiadomień. Zarazem utrzymuje komisya, że minister finansów przyniósł państwu szkodę przez to, że spółce wymienił część objętej kwoty (23½ mil.) pożyczki w srebrze za obligacye pożyczki podatkowej (23½ mil. zredukowano na 16,177.232 złr.). Gdy zaś ustawa finansowa poleca ministrowi finansów pokryć niedobór w drodze kredytu w sposób jak najmniej obciążający finanse państwa, a umowa ze spółką była dla państwa szkodliwą, tedy zdaniem komisyi wspomnione postępowanie nie odpowiedziało postanowieniom ustawy finansowej.

(Posiedzenie izby deputowanych.)

Na posiedzeniu izby deputowanych z dnia 15. marca Jego Ex. p. minister stanu i Jego Ex. p. minister skarbu odpowiadali na interpelacyę dep. Grocholskiego względem środków użytych dla ulżenia nędzy w niektórych obwodach galicyjskich. Treść tych odpowiedzi zamieściliśmy już w części nieurzędowej wczorajszego numeru. W dalszym ciągu posiedzenia izba z porządku dziennego przystąpiła do pierwszego odczytania projektu do prawa o wyjątkach od ogólnych przepisów prawnych względem opłat od dokumentów i pism, zakładom kredytowym przyznać się mających. Na wniosek dep. *Schindlera* projekt do prawa przekazany został do zreferowania osobnemu wydziałowi, z 9 członków złożonemu, do którego wybrani zostali dep. *Berger, Toman, Mende, Riehl, Waser, Tinti, Simonowicz, Grebmer i Schuler-Libloy.*

Następnie dep. *Herbst* odczytał relacyę wydziału względem projektu do prawa o poborze podatków przemysłowego i dochodowego od przedsiębiorstw dróg żelaznych. Wydział oświadcza się za przyjęciem projektu rządowego, z tą jednak zmianą, iż gminom w których dyrekcya przedsiębierstwa rezyduje jedna czwarta część podatku przypisana została, nie zaś połowa, jak projekt rządowy proponuje.

Dep. *Mühlfeld* odwołując się do petycyi sejmu niższo-austryackiego względem zatrzymania dotychczasowego sposobu pobierania podatków od przedsiębierstwa dróg żelaznych, wnosi, ażeby izba przeszła do porządku dziennego. Wniosek ten nie znalazł wszakże poparcia.

Dep. *Waidele* przemawia za wnioskami komisyi. Według nowego prawa gminnego przedsiębiorstwa w mowie będące są należącemi do gminy, jeżeli zaś w tym przymiocie gminę do ponoszenia większych ciężarów zmuszają, słuszną jest rzeczą, ażeby się do ciężarów gminnych sowiciej przykładali. Mowca żąda, ażeby

zaprowadzona była różnica między gminami, które kolej żelazna tylko przerzyna i gminami, w których stacye się znajdują.

Poczem posiedzenie zamknięte i do soboty odroczone zostało.

Królestwo Polskie.

(Obchód przez włościan dnia 19. lutego w Królestwie Polskiem.) Po uroczystym obchodzie dn. 19. lutego (v. s.) w Warszawie, którego szczegóły opisane zostały oddzielnie, otrzymano od komisyi do spraw włościańskich oraz od miejscowych naczelników wojennych wiadomości o obchodzie 19go lutego w innych miejscach, a mianowicie w miastach: Biały, Płocku, Zamościu, Piotrkowie, Opocznie, Miechowie, Lublinie, Częstochowie, Mławie, Radomiu, Pułtusku, Kielcach, Łęczycy i Sandomierzu, oraz w niektórych miasteczkach powiatów Miechowskiego i Łęczyckiego. Wójci gmin i ławnicy, zbierając się na ten wielki dzień do miast, wysłuchali wraz z władzami wojskowemi i cywilnemi modłów o zdrowie Najjaśniejszego Pana, a następnie przedstawiali albo decyzye zebrań gminnych o corocznem uroczystem obchodzeniu dnia, w którym wydany został ukaz o urządzeniu włościan, albo najpoddanniejsze pisma, w których wynurzone były uczucia wiernopoddańcze, oraz nieograniczona wdzięczność nowych obywateli Królestwa za dobrodziejstwa Monarsze. Takie są ogólne cechy obchodu dn. 19. lutego we wszystkich miejscach; szczegółowe objawy powszechnego przywiązania do swego Cesarza są także nader godnemi uwagi.

Rosya.

(Ustawa prasowa.) *Le Nord* pisze: Nasza korespondencya z St. Petersburga podaje nam dokładne wiadomości w przedmiocie nowego prawa prasowego, które było roztrząsane na posiedzeniu ogólnego zebrania rady państwa, w poniedziałek 7. marca a nie przed trzema tygodniami, jak donosił mylnie jeden z dzienników. Nowe prawo przedstawia połączenie francuzkiego systemu ostrzeżeń z uprzedzającą cenzurą. Dzienniki będą mogły wybrać sobie jeden z tych systemów, ale wybór ich będzie musiał być zatwierdzonym przez ministerstwo spraw wewnętrznych, które tylko czasopismom przedstawiającym, według jego zdania, dostateczne rękojmie moralne, udzielać będzie prawo przejścia z systemu uprzedzającego do systemu karzącego. Co do systemu ostrzeżeń, takowy ustanowiony jest w mniej surowym kształcie niż we Francyi, i przedstawia więcej rękojmi dla dzienników niż poprawiony system z 1852 roku. Tak jak w tym ostatnim systemie, ostrzeżenia przedawniają się po upływie dwóch lat. Co więcej, i to stanowi ważną różnicę, trzecie ostrzeżenie, które może spowodować, nie pociągając samo przez się zawieszenie dotkniętego nim dziennika — wyrzekane być ma przez władzę sądową, senat, który gra w Rosyi tę samą rolę, co sąd kasacyjny we Francyi. Nakoniec nowe prawo zapowiada się jako mające zapewnić w praktyce, wielką swobodę w roztrząsaniu kwestyi politycznych i społecznych. W każdym razie spodziewamy się, że postęp, jaki ma urzeczywistnić to prawo w stosunku do poprzedniego systemu, nie zatrzyma się na tem, i że prawodawstwo to będzie postępowało za rozwojem życia politycznego i społecznego w Rosyi.

(Język polski na Wołyniu.) *Ruski Inwalid* zawiera następujący okólnik gubernatora wołyńskiego do pośredników polubownych gubernii wołyńskiej. Doszło do wiadomości mojej, że pochodzenia polskiego zanoszą do urzędów gminnych i wiejskich podania i skargi w języku polskim. Uznając zupełnie niewłaściwem wprowadzanie spraw w pomienionych urzędach w języku używanym przez mniejszość ludności, niezrozumiałym dla ogółu, wzywam panów, abyście uprzedzili podwładnych sobie urzędników polubownych, że nie tylko nie są obowiązani przyjmować spraw w innym jak ruskim języku, ale nie powinni nawet dopuszczać tego kroku jako obudzającego nieufność włościan, a przytem podającego Polakom myśl, jakoby mowa polska miała być przemagającą na Wołyniu.

(Doniesienia z Kaukazu.) Gazeta *Kawkaz* pisze: W gazecie augsburgskiej zamieszczoną została wiadomość, że rząd ruski dokłada wszelkich starań dla zapełnienia próżni, zrządzonej w ludności Kaukazu przez Czerkiesów, którzy się wysiedlili. W tym celu konzulowie ruscy starają się przez nader dogodne warunki skłonić Ormian mało-azyatyckich do przesiedlania się na Kaukaz. Z okolic jeziora Wan i z wzgórzystej płaszczyzny ormiańskiej przesiedliło się w granice ruskie już około 1500 rodzin, za któremi pójdzie jeszcze wiele tysięcy. Uważamy za obowiązek oświadczyć, że wiadomość podana w gazecie augsburgskiej jest mylną i należy do liczby wieści zmyślonych, tak często podawanych o Rosyi w gazetach zagranicznych. Konzulowie nasi nie byli upoważnieni do skłaniania Ormian mało-azyatyckich, aby przechodzili granice ruskie, a zatem i nie mogli ich nakłaniać do przesiedlania się. Od roku 1830 dotychczas, jak okazują wiadomości urzędowe, ani jedna rodzina Ormian nie przesiedliła się z Turcyi na Kaukaz. W 1862 roku niektóre rodziny Ormian mało-azyatyckich objawiły życzenie przesiedlenia się do gubernii Erywańskiej. Życzenie to objawiło 95 osób paszaliku muszskiego, którzy się mianowali pełnomocnikami 535 rodzin, ale że w gubernii erywańskiej nie było swobodnych gruntów, przeto życzenie ich spełnione być nie mogło. Pozwolono im jednak wybrać dla swych mandatantów dogodne grunta w gubernii stawropolskiej, ale przytem zawiadomiono ich o najwyżej zatwierdzonej w dniu 27. lutego 1862 roku ustawie komitetu oddzielnego, że ci tylko z Greków i Ormian mogą być przyjęci na osiedlenie w Rosyi, którzy nie będą wymagali żadnego wsparcia od rządu. Potem pełnomocnicy 535 rodzin ormiańskiego paszaliku muszskiego nie zdecydowali się na wyjazd do gubernii stawropolskiej dla obejrzenia gruntów, i prawdopodobnie zrzekli się chęci przesiedlenia.

Kronika.

(Odczyty popularne) dla przemysłowców i rękodzielników odbędą się w sali radnej miasta Lwowa jutro dnia 19go marca, od godziny 4tej do 5tej Hygiena, ciąg dalszy (Dr. Skałkowski) — od godziny 5t j do 6tej Ekonomia społeczna: o przemyśle (p. Adolf Rudyński.)

Pojedyncze zeszyty tych odczytów podług stenogramów uczniów szkoły p. Lubina Olewińskiego nabyć można w księgarni p. Karola Wilda po 10 cent. za jeden zeszyt.

(Zbrodniarz ścigany.) Władze ces rosyjskie ścigają Piotra Bardałowskiego około 55 l. mającego, średniego wzrostu, który w lutym b. r. jako komisarz szpitalu wojskowego w Lublinie skradł z kasy 8000 rubli, i uciekł z tamtejszą aktorką Teodozyą Bobrowską około 24 l. licząca

(Pożar.) W Krzywczach dolnych w powiecie Mielnickim spłonęła w nocy z 8. na 9. b. m. stajnia dworska w której znajdowało się 100 wołów opasowych. Wszystkie woły z wyjątkiem jednego uratowano. Ogień miał być podłożony.

(Ślizgawka w Wilnie.) W skutku rozporządzenia p. głównego naczelnika kraju, w m Wilnie, na placu katedralnym, urządzono dla ślizgania się bezpłatnie góry lodowe, przystrojone różnobarwnemi flagami i choiną — jako zwykle używane rozrywki w guberniach wewnętrznych. Tuż obok zbudowano piękne szałasy, przybrane także flagami i choiną, dla muzyki, śpiewaków i pajaców. Przemysłowcy skorzystali z udzielonych im za darmo przez prawo miejsc i pourządzali kilka kramów z napojami, blinami ruskiemi i inne i artykułami. Potrzebną ilość sani zapisana z Petersburga. Podług słów „Wileńsk. Wiest“ zabawa była nader świetna. Cały plac był napełniony tłumami. Wiele publiczności znajdowało się w ekwipażach; muzyka i chóry śpiewaków nie ustawały, a zabawa ciągnęła się przez cały czas zapust.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Lwów, 17. marca. Na naszym dzisiejszym targu były następujące ceny przeciętne zboża i innych artykułów: mec pszenicy (81 ℔) 2 zł. 78 c.; żyta (76 ℔) 1 zł. 38 c.; jęczmienia (66 ℔) 1 zł. 40 c; owsa (50 ℔) 1 zł. 16 c.; hreczki 1 zł. 91 c., ziemniaków 1 zł. 42 c.; cetnar siana 1 złr. 34 c., okłotów 59 c.; sąg drzewa bukowego 12 zł. 7 c., sosnowego 9 zł. 10 c.

Lwów, 17. marca. Handel zbożem dotąd nie ożywił się wcale, spekulacya jest uśpiona, targowice zagraniczne dostarczają taniej jak Galicya, i nie ma żadnego popytu. Kilka gatunków zboża odchodzą do nizin podkarpackich dotkniętych nieurodzajem, ale odbyt w stosunku do wielkości zapasów na prowincyi jest zbyt mały, i nie da się nawet w przybliżeniu obliczyć, ponieważ transporta odchodzą na osi z rozmaitych punktów. Obwód tarnopolski dostarcza najwięcej zboża na ten cel. Z obwodu tarnowskiego odchodzą pomniejsze partye cięższych gatunków *pszenicy* i *żyta* do Prus, a właściwie tylko do Szląska pruskiego, który z powodu przeludnienia zawsze musiał być zaopatrywany. *Pszenicę* najlepszego gatunku płacono korzec po 5 zł. 80 c. w. a., *żyto* 160 ℔ wagi po 3 zł. 60 do 70 c., *jęczmień* 140 ℔ wagi po 3 zł. 10 do 15 c, *owies* po 2 zł. 5 do 15 c. za 100 ℔ wiedeńskich. Co do owsa zapowiadają, że ceny podniosą się w najbliższych miesiącach co jeżeli nastąpi, to zapewne wtedy gdy z powodu nadchodzących zasiewów zwiększy się potrzeba. Nasienia *lnu* i *konopi* wywieziono w tygodniu ubiegłym głównie ze Lwowa, Rzeszowa i Tarnowa około 3800 cetnar. *Lnu*, *konopi* i *pakuł* z tego co tu zwieziono było przeznaczone 1013 cet. do Wrocławia, 97 cet. do Pragi, 718 cet. do Wiednia i kilka pomniejszych partyi do Ołomuńca, Hohenstadtu, B. Trübau, Falgendorfu, Kollina i Pardubitz. Transporta *kos* przeznaczone do wywozu do Rosyi na Radziwiłłów wynosiły w tygodniu ubiegłym 2000 cet. Wywóz ten jest szczególnie korzystnym dla przemysłu styryjskiego, ztamtąd bowiem nie nie odchodziło podczas ostatniego powstania w Królestwie Polskiem. Cała ilość szyn odstawionych w ciągu ostatnich 4 miesięcy po dzień dzisiejszy dla kolei Lwowsko-Czerniowieckiej wynosi 80.000 cetnarów. Dowóz materyałów drobnego żelaza i części składowych mostów dla tej kolei nie jest jeszcze oddany przedsiębiorcom, ale nie będzie łatwą rzeczą znaleść tanich furmanów do tego celu, ponieważ w takich transportach często w drodze zdarzają się ubytki. — Przewóz towarów *wełnianych* i *manufaktów* Berneńskich, Reichenbergskich i Wiedeńskich, tudzież *powozów najtyczanek* do Księstw Naddunajskich, zaczyna się znowu podnosić. Z powodu wybuchu zarazy na bydło w Husiatynie rosyjskim i okolicy, która w ostatnim czasie przeniosła się także na terytoryum austryackie, tamtejszy zakład kontumacyjny został na pewien czas całkowicie zamknięty dla bydła rogatego, przeczo transporta bydła rzeźnego i opasowego w najbliższym czasie zmniejszą się znacznie. *Bydła rzeźnego i opasowego* przeznaczonego do Lipnika i Florisdorf oddano na kolej w ostatnich 8 dniach we Lwowie 300 sz., w Przemyślu 55 sz., w Jarosławiu 240 sz., w Tarnowie 166 sz., w Rzeszowie 70 sz., w Dębicy 40 sz. wołów.

Ostatnia poczta.

Frankfurt, 16. marca. Pruski poseł związkowy, p. Savigny, powołany na kilka dni do Berlina, odjeżdża dzisiaj, zdawszy prezydyum Bawaryi.

Altona, 16. marca. *Alton. Merkur* donosi z Szleswiku: Do Księstwa Szleswiku mają wkrótce przenieść więcej wojska. Wkrótce ma zgromadzenie wójtów w Angeln naradzać się nad jego umieszczeniem.

Berlin, 16. marca. Na dzisiejszem posiedzeniu izby deputowanych toczyła się jeneralna debata nad ustawą finansową, w ciągu której protestował minister finansów przeciw zarzutowi przeciążenia kraju podatkami.

Ateny, 11. marca. Dymisya prezydenta ministrów Kanarisa została przyjęta. Dotychczasowy minister spraw wewnętrznych, Kumundoros objął prezydenturę gabinetu i ministerstwo sprawiedliwości, a minister spraw zewnętrznych Buduris, prowizorycznie także marynarkę. Auergyros otrzymał ministerstwo spraw wewnętrznych.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 17. marca.

Hotel George: PP. Hr. Esterhazy W. i Skarzyński B., z Rosyi.
Hotel europejski: Czerny A. c. ros. oficer sztab., z Tyflisu.
Hotel angielski: Lanery H., z Prusinowa.
Hotel Langa: Reitzenstein H. c. k. pułkow., Tetrantsberg H., Reitz W., i Talfitz K. c. k. porucznicy, i Guetin F. c. k. kapitan, do Wiednia.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 17. marca.

PP.: Rimen M. c. k. radz. minist., do Wiednia. — Miklosi S. c. k. pułk., do Czeczowa. — Wahllmann J. c. k. maj., do Czoczowic. — Suda K. c. k. podporucznik, do Żółkwi. — Hr. Dzieduszycki M., do Korniowa. — Kozłowski M., do Lipy. — Soroczyński R. do Choronowa. — Uznański A., do Szaflar.

TEATR.

Dziś teatr niemiecki: **„Dinorah** oder **die Wahllfahrt nach Ploermel“**, wielka opera w 5 aktach. Jedynasty występ gościnny i na dochód p. Minny Peschka Leutner.

Po jutrze teatr polski na dochód Stanisława *Dunieckiego* dyrektora orkiestry teatru polskiego: **„Paziowie królowej Marysieńki“**, operetka komiczna w 2 aktach p. P. Dunieckiego, muzyka S. Dunieckiego. Poprzedzi: **„Ostatnie Bożyszcze“**, dramat z francus. w 1 akcie; po raz pierwszy. Rozpocznie przedstawienia *uwertura* do opery **„Czarne Domino“**.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 17. marca 1865.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	325.12	— 0.4	82.9	południowy sł.	pochmurno
2. god. po poł.	324.94	+ 0.6	74.4	wschodni „	„
10. god. wiecz.	325.33	— 1.8	75.9	„ „	„

Kurs Lwowski.

Dnia 17. marca		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	5	20	5	27
Dukat cesarski	„ „	5	22	5	29
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	03	9	16
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	73	1	77
„ papierowy rosyjski	„ „	1	47	1	49
Talar pruski	„ „	1	65	1	67
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	71	48	72	18
„ „ „ m. k. za 100 zł.	bez kuponów	75	04	75	81
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	73	50	74	31
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	77	97	78	55
Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	bez kuponów	222	—	224	17

Telegrafowany kurs wiedeński.

Dnia 17. marca.	złr.	kr.
5% Metaliki	71	45
5% pożyczka narodowa	78	30
Losy z 1860 roku	93	35
Akcye banku wiedeńskiego	801	—
„ „ kredytowego	184	—
Londyn, 10 funtów szterlingów	111	90
Srebro	109	75
Dukat pojedyńczy	5	28

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 15. marca

1. Dług publiczny. (Za 100 zł.)

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5%	67.35	67.45
„ „ bez kuponów zwrotny po 5%	98.—	98.25
Z pożyczki narod. z proc. od stycznia do lipca po 5%	78 10	78.20
od kwiet. do paźd. po 5%	78.10	78 20
Pożyczka w srebrze z 1864 roku zwrotna w 35 latach	82.—	82.50
Z r. 1851 ser. B. po 5%	—.—	—.—
Metaliki po 5%	71.40	71.50
Metaliki z proc. od maja do listopada po 5%	71.50	71.60
dtto. po 4½%	63 80	64.—
dtto. „ 4%	56 25	56.50
dtto. „ 3%	42.25	42.50
dtto. „ 2½%	35.25	37.—
dtto. „ 1%	14.25	14.50
Przez. do wyl. z r. 1839 całe losy	161.25	161.50
Przez. do wyl. z r. 1839 piąta część losów	156.75	157 25
Przez. do wyl. z r. 1854	88 75	89 —
Przez. do wyl. z r. 1860 po 500zł.	94.20	94 30
Przez. do wyl. z r. 1860 po 100 zł.	96 85	97.—
Pożyczka z r. 1864 (z premią) po 100 złr.	89.50	89.70
Renty Como po 42 lir. aust.	17.75	18.25
Wylos. obl. dawn. długu państ. po 5%	67.—	68.—
„ 4½%	63.—	63.50
„ 4%	56.—	56.50
„ 3½%	48 50	49.—
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3%	—.—	—.—
„ 2½%	58.—	59.—
„ 2¼%	52.—	53.—
„ 2%	46.—	47.—
dtto. z procent. za granicą „ 1¾%	40.50	41.—
„ 5%	71.50	72.—
„ 4½%	67.25	67.75
„ 4%	60.—	60.50

B. Krajów koronnych. (Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.)	pien.	towar.
Niższej Austryi	88.75	89.25
Wyż. Aust.	88.—	88.25
Salcburg	91.—	92.—
Czech	92.—	93.—
Morawii	90.50	91.50
Szląska	90.—	91.—
Styryi	90.—	91.—
Tyrolu	—.—	—.—

Obl. ind. po 5proc. za 100zł.	pien.	towar.
Kar., Krainy i Wyb.	88.50	92.—
Węgier	74 75	75.—
Banatu Tem.	73.—	73.75
Kroacyi i Slawonii	74.75	75.25
Galicyi	73 75	74.20
Siedmiogrodu	70.75	71 50
Bukowina	71.50	72.25
Z klauzulą wylos. w r. 1867	71.25	71.75
Banat Temesz.	71.—	71.20
Lomb. wen. poż. z r. 1859	94.—	95.—
Dług Tyrolu, Dług Salcburga, Dług Krainy po 5%	—.—	—.—
„ 4%	57.—	57.50
„ 3½%	—.—	—.—
„ 3%	57.—	57.50
„ 2½%	—.—	—.—
„ 2%	28.25	28.75
„ 1¾%	—.—	—.—

2. Stan oblig. domestykaln.

	pien.	towar.
Po 3% za 100 zł.	26.50	27.50
„ 2½% „ 100 „	22.50	23.—
„ 2¼% „ 100 „	20.—	20.50
„ 2% „ 100 „	18.—	18.50
„ 1¾% „ 100 „	15.75	16.25

3. Akcye.

(Za sztukę.)

	pien.	towar.
Banku narodowego	803.—	805.—
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	185.—	185.10
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	579.—	581.—
Banku anglo-austryackiego na 200 złr. (20 ft. ster.) z wpłatą 30%	84.—	84.50
Półn. kol. po 1000 zł. m. k.	1827.—	1829.—
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	195.80	196.
Połud. kolei państ., lomb. wen. i central.-włoskiej kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą 180 zł.	241.—	243.—
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł mon. konw.	134.50	135.—
Kol. Kar. Lud. po 200zł. mon. konw.	222.75	223.25
Lwowsko-czerniow. kolej po 200 zł. w. a. w srebrze (20 f. s.) z wpłatą 35%	61.—	62.—
Uprzywil. czeska kolej zachodnia po 200 zł. w. a.	162.25	162.75
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	123 25	123 50
Kolei Cisy po 200zł. m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty	147 —	147.—
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m. k.	—.—	—.—
dtto II. emis. po 200zł. m. k.	—.—	—.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł. m. k.	700.—	720.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł m. k.	255.—	257.—
Kol. Bern. Ross. z pierwszeństwem po 200 zł. mon. konw.	190.—	195 —
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a.	146.—	148.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	479.—	480.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	233.—	235.—
Tow. młyna par. w Wied. po 500zł. w. a.	405 —	410.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 200 zł. w. a.	267.—	269.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	370.—	375.—

4. Listy zastawne.

(za 100 zł.)

	pien.	towar
Banku narod. w m. k. 6let. z r. 1857 po 5%	—.—	—.—
10let. „ 1857 po 5%	102.—	102.25
przeznaczone do los. po 5%	91.—	91 25
Banku narod. w w. a. na 12 m. 5%	—.—	—.—
przezn. do losowania po 5%	86.60	86.75
Gal. Tow. kred. w w. a. po 4%	71 50	72.—
Węgier. Towar. ziemskie po 5%	79.25	79.75

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien.	towar
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	97 50	98.—
detto detto w sreb. upr. za 100 zł. w. a.	89.—	89.50
Emis. z r. 1862 za 100 zł. wal. aust.	81.25	81.75
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	113.50	114.—
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	109.50	110.—
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	93.—	93.25
Kol. półn. po 100 zł. w. a.	88.50	89.—
Kol. Glogn. po 100 zł. m. k.	79.25	79.75
Uprzyw. czeska kol. zach. po 300 zł. w. a. (w srebrze) za 100 zł.	91.50	92.—
Połud. półn. kolej kom. po 5% za 100 zł.	76 50	77.—
Kolej gal. Karola Ludwika po 300 zł. w. a. (w srebrze) po 5% za 100 zł.	94.75	95 50
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	95.50	96.50
Lloyda za 100 zł.	90.50	91.50

6 Losy.

(za sztukę.)

	pien.	towar.
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	129.—	129.25
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	86.—	86.50
Poż. Trye. po 100 zł. m. k.	114.—	114.50
„ „ po 50 zł. m. k.	48.75	49 25
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	27.—	27.50
Esterhazego po 40 zł. m. k.	113.50	114.50
Salma „ 40 „ „	31.—	31.50
Palfiego „ 40 „ „	29.—	29.50
Clarego „ 40 „ „	27.—	27.50
St. Genois „ 40 „ „	27.25	27.75
Windischgrätza 20 zł. „	18.—	18.30
Waldsteina 20 „	19.50	20.—
Keglevicha 10 „	14.75	15 25
Fundacya szpit. Arcyksięcia Rudolfa	12.25	12.50

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

	pien.	towar.
Amsterdam za 100 zł. hol.	—.—	—.—
Augsburg za 100 zł. w. p. n.	93.60	93 75
Berlin za 100 tal.	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal.	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n.	93.80	94.—
Genua za 100 lir. piem.	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	83.60	83 80
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	—.—	—.—
Londyn za 10 ft. szt.	111 60	111 70
Lugdun za 100 fr.	—.—	—.—
Medyolan za 100 lir. wł.	44 25	44.25
Marsylia za 100 fr.	—.—	—.—
Paryż za 100 fr.	44.45	44.50
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Wenecya za 100zł. w. a.	—.—	—.—

(31 dni po okazaniu.)

	pien.	towar.
Bukareszt za 100 piast. wol.	—.—	—.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.		—.—

Kurs złota.

	pien.	towar.
Dukaty ces. men.	5.26	5.27
dtto. pełnej wagi	5.26	5.27
Korona	15.25	15.30
20frankówka	8.92	8.93
Rosyjski imperyał	9.15	9.18
Talar związkowy	1.64	1.65
Srebro	109.50	109.75

Kurs korony w c. k. kasach 13zł. 50c.

Odpowiedzialny Redaktor **Adolf Rudyński.** *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*